

BİR MODEL EŞLİĞİNDE TIP DİSPİLİNLERİNDE BİLGİ KAYDI

Dr. Nur ALTINÖRS

Başkent Üniversitesi Nöroşirürji A.B.D.

Dünyada ve ülkemizde tüm bilimlerde ve özelde Tıp biliminin dallarında değişik bilgi biriktirme, bilgileri güncelleştirme ve bunlara ulaşım yöntemleri vardır.

Bu yöntemleri en temel şekliyle yazılı ve elektronik ortam olarak ikiye ayırabiliriz. Her iki şekilde bilinen avantaj ve dezavantajları vardır.

Söz konusu bilgi kaynakları ya sadece Türkiye’de yayınlanmış eserleri kapsamakta veya yabancı dilde ve özellikle çağımızın en yaygın kullanılan dili İngilizce yayınlanmış eserleri içermektedir. Bu ayırımın yol açtığı bazı sorunlarda yaşanmaktadır. Bunlar arasında uluslararası hakemli dergilerde Türk yazarlar tarafından yayınlanmış makalelerde Türkiye’de yayınlanmış yayınlara yeterince atıf yapılmayışı sayılabilir. Bir başka dezavantajda birçok veri tabanında zamanla ilgili kısıtlamaların olması ve belirlenen bir tarihten önceki kaynakların yer almayışıdır.

Anahtar kelimeler aracılığıyla istenen konulara, kaynaklara ulaşılabilmesine karşın spesifik bir tıp disiplinine ait bilgilerin toplu bulunmasının pratikliği ve yararları açıktır.

Bu temel düşünce ve gereksinimlerden hareketle Türk Nöroşirürji Derneğinin bir aktivitesi olarak 1998 yılında “Türk Nöroşirürji Biblioindexi” başlıklı bir kitap yayınlanmıştır (1).

Bu kitapta yer alması istenen kaynaklar Nöroşirürji alanında Türk yazarların özgün kitapları, tercüme kitapları, uzmanlık, doktora ve doçentlik tezleri , ülkemizde yapılmış çalışmaların ve yurtdışı ve yurtiçi süreli dergilerde yayınlanmış makalelerdi.

Herhangi bir veri tabanının sağlıklı ve güvenilir olabilmesi için doğal olarak verilerin eksiksiz girilmiş olması gerekir. Bunu sağlamak için bu proje kapsamında tüm Türk Nöroşirürji Derneği üyelerine mektup yazılarak yukarıda belirtilen türden tüm eserlerini bildirmeleri istendi.

Bu yöntemle yeterli kooperasyon sağlanamaması nedeniyle Yüksek Öğretim Kurulu Kütüphanesinden ve Milli Kütüphaneden özellikle tezlerle ilgili çalışma yapıldı. Bu şekilde de yeterli bilgiye ulaşılamayınca kitaplar ve tezler kapsam dışı bırakılıp sadece yurtdışı ve yurtiçi dergilerde yayınlanmış makaleler ile sınırlandırıldı.

Toplam olarak 2337 makale saptandıktan sonra Nöroşirürji dalında geçen 584 anahtar kelime (2) Türkçeleştirildi ve her makaleye uygun Türkçe anahtar kelimeler verildi.

Sonuç olarak kitap 4 ana bölümlü olarak hazırlandı.

İlk bölümde birinci yazarın soyadına göre alfabetik olarak makaleler numaralanarak listelendi. İkinci bölümde alfabetik olarak anahtar kelimeler listelendi.

Üçüncü bölümde anahtar kelimeler alfabetik olarak listelenerek ilgili anahtar kelime ile ilişkisi olan makalelerin numaraları altına yazıldı.

Son bölümde yazarlar soyadlarına göre yazılarak yazarın isimlerinin geçtiği makale numaraları kaydedildi ve üst bilgi ile yazarın o makalede kaçınıcı isim olduğu belirtildi.

Bu modelden yola çıkarak hedeflerimizi ve önerilerimizi şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Genelde şimdiye kadar ihmal edildiği ve özelde de yabancı dil sorunu olan meslektaşlar için Türkçe anahtar kelimelere gereksinimi vardır.
2. Ülkemizden özellikle uluslararası dergilerde çıkan yazılarda Türkiye’de yayınlanmış yazılara genellikle az sayıda atıf yapılmakta ve bu durum meslektaşlar arasında zaman zaman tartışma konusu olmaktadır.
3. Geniş anlamdaki proje önerimiz her tıp dalında çalışma grupları oluşturularak ilgili dalda buna benzer veri tabanları oluşturmak ve sonuçta bunları bir bütün halinde toplayarak Türk tıbbının önemli bir envanterini ortaya çıkarmaktır. Bu projenin önemli noktaları öncelikle geçmişe ait bir zaman kısıtlaması olmaması, olabilecek en eski tıbbi yayınların dahedeflenmesi, oluşturulacak gruplara doktor, bilgisayar programcısı ve katkısı olabilecek her dala ait uzman dahil ederek tam bir ekip çalışması yapılması ve bilgilerin elektronik ortamda güncelleştirilmesinin sağlanmasıdır.

KAYNAKÇA

1. Nur Altınörs, Kemali Baykaner, Hakan Yakupoğlu, Selçuk Palaoğlu, Etem Beşkonaklı. Türk Nöroşirürji Biblioindexi, 72 Tasarım Ltd. Şti., Ankara, 1998
2. Neurosurgical Biblio-Index, Supplement to the Journal of Neurosurgery, September 1975